

og títt hefur verið heitt á bankarnar, og það er eins væl skilt, at sera torført er hjá bankunum at taka stöðu, tí sjáldan fær bankin eitt exakt svar, tá t. d. spurt verður um eitt nú lerveringstíðin heldur, um sáttmálaprisurin heldur etc., etc.

Ein kalkulátión kann vera so vælgjörð og göð hon vera vil: men tað er ongín vón-ingur um við 99% vissu at svára rætt uppá frammanfyri nevndu spurningar, fyrrrenn hvørt av virkjnum er komið hartil, at byggjir, 3 í eini røð er í gerð og at ein gjøllig analysa av exakta kostnaði av byggjir, 2 fyriliggur sum grund fyri úttalilsum og met-ingum virkjans. Prototypen, fyrsta skipið í røðini, vil geva eina heilt skeiða mynd.

3. *Torvandi samarbeiði imill-um skipabyggjandi virkir og røddir, ið lýst eigur at vera eftir, tá tað tað snýr seg um so nær sum gjørligt at fáa kortlagt torvin, fyrst og fremst hjá okkara høvudsáttmál-um, síðan á farmasiglingaroknum.*

Um torvandi samarbeiði fæst í lag imillum skipasmið-junnar og umboð fyri reidara- og fiskimannafelagið og ein-staklingar, har tað á fundum so nær sum gjørligt varð ein høvudsgræinin ella táttur, hetta at finna fram til og kortlegga torvin hjá høvudsáttmál-um, t. d. hvørjar typur, stödd, maskin-orka, veiðihættir, útgerð etc., og saman finna á mál í høv-udstrekunum.

Projekteringsdeildir skipa-smiðjunnar fara síðani í holt við at gera tekningar og spe-cifikatiónir við úrslitum av hesum fundum sum leiðbein-andi, í flestu førum hevði ávíst projekt við vissum modi-fikationum vist seg at vera nóg mikið, og byrja hevði síðan kunna verið við plan-leggjan og gerð -av arbeiðs tekningum, innkeypskodum fyri stál, tilfar yvirhoyur, soleið-is, at alt til eitt skip tilhoyr-andi var eitt nummar í ein-um kartoteki.

Hetta verður nevnt útfra tí sjónarmiði, at eitt nú so man neyvan verða seð eitt so stórt tal av skipum sum t. d. linu-bátarflotin feroyski, ið funkti-ónsmessugt er so at siga full-komiliga eins, men har er tó, burturæð frá teim fransk-bygdu, næstan ikki er at finna fram til sokallaði systurskip, og neyvan nakar annar enn akkurat skipasmiðjunnar vita um ta fantastisku tekninga-nøgd, bara til klassifikatións-felagini, ið har eru gjörðar beinleiðis til fánytis, eitt sett hevði verið nóg mikið, fyri ikki at tala um arbeiðstekn-ingar, ið er alt grundarlagið undir figgarligt gevandi bygg-ing, ið virkini vegna klassa-tekningsartýsti aldri eru kom-in ígongd við at gera, men har tað ístaðin hevur verið neyðugt at improvisera.

4. *Torvandi samarbeiði millum skipasmiðjunnar, bankar láni- og prioriteringsstovnar og ser-liga landsstýri.*

Um torvandi samarbeiði fæst í lag fyri skipasmiðjunnar fel-agsrepresentation og hinumeg-in borðið, umboð fyri finans-

eringsstovnar har til við-gerðar var spurningurin um eina stýring av skipabyggj-ingi inni eina fasta legu frá bygg-ing til produktion og hevði ein tilik samráðing resulterað í einum samarbeiði, út frá teim undir 3 nevndu sjónar-miðum, so høvdu skipasmið-junnar kunna lýst fyrst og fremst torvin hjá høvudsáttmál-um, og samstundis við visu kunna úttala seg um sølu til útlendi, av tí sindri av yv-irproduktion ið talan hevði blivið um.

Um t. d. Skála Skipasmiðja komandi 5 árin koyrði ávísa røð av fiskiskipum og ávísa røð av farmaskipum og Tórs-havn aftaná ferjubyggjina til Hetlands, høvdu gjørt av, og sum úrslit av samráðingum hevði kunnað vist á, at teir í t. d. eitt 5 ára skeið byggja tað og tað týpu í eini fiski-skiparøð, og at sama úrslit fyrilá fyri smærri virkini inn-an somu grein.

Hetta skal tó ikki skiljast sum ein her vil gera teg til talsmann fyri langtiðssáttmál-um, men heldur hin vegin, analysan av fyrra byggingum-marinum eigur at liggja til grund fyri endaliga sáttmála-prisnum fyri hvørt einstakt skip, sjálvt í eini røð.

5. *Útbúgving av skipasmiðjunn og útbýggjan av virkjnum sjálvum.*

Afturat áðurnevnda verður tað so uppgávan hjá hvørjum ein-støkum virki at útbúga seg so væl sum gjørligt.

a) Fyrst og fremst projek-terað tað røð ið vald verður at koyra á einum grundarlagi, ið fram er komið av einari rationellari funktiónsanalysi.

b) Síðan sum eina konse-kvens av áðurnevnda at út-vikla eitt produktionssapparat, ið kann tryggja eina stöðuga rationella seriubygging av skipaslagnum.

c) Fyrst eigur konstruktión at vera kannað fyri at tryggja mest rationella sundurdeiling av skipinum í sektionir, sub-sektionir og partar.

d) Við tí undir c nevnda sum grundarlagi verður gjörð nýggj meta nog gjøgnumgongd av spefikationum og torvandi fyri byggingina, broytingar verða gjörðar.

Hendan nýggja spefikati-ónsmetingin skal eisini hava til endamáls at tryggja fast-leggjan av einum rationellum byggimáta vil vældefineraðum raðfylgjum fyri bygging av skipinum og sveising.

e) Byggju- og terminsplanur verður gjörður og neyðuga stýringsskipanin verður defi-nerað og innförd á arbeiðs-plássinum, skrivstovu og á leiðaraplani.

f) Tolerancar og kvalitetur definerað og innarbeiðast.

g) Teknologiska vitanin og fakkunnleikin hjá skipabyggi-arunum skal hækkast rættiliga nógv afturat.

Verður omanfyri nevnda gjøgnumfört, er stöði lagt und-ir tí ið nevnt kann grundar-lag skapt fyri rationelt at byggja skip.

Síðan tað er munur á at byggja og produsera, er neyð-ugt uppá longri sikt at stíla fram imóti at stöði verður

lagt undir rationellari seri-u-produktion, t.v.s. tað megu fyri einstoku virkini gerast langtiðsplanir fyri útbýggjan av virkjnum, somuleiðis fyri investeringar í maskinur, út-gerð og anlegg.

Planurin eigur at prioriter-ast raðfylgjuni í teim kom-andi innvesteringunum.

Hetta kann tykjast heldur langrøkt og flokjasligt, og at seinasti parturin er komín við, men tað stendst av tí vitan ið sera bíliga er til taks um ein t. d. ger nyttu burtúrur tí or-grynna av vitan, ið t. d. Tek-nologisk Institut liggja inni við.

Og verður tað initiativ, ið tikið varð av virkisnevndini í august 1969, fært viðari hartil, at vit fáa virkisóki hjá t. d. Teknologisk Institut viðka til Føroyar, so er møguligt, at fáa hendur á hesi vitan ca. 40% biligari, enn tað nú er gjørligt.

Eisini skuldi longu nú verið gjørligt, at ein føroyskur in-strukturur (sveisi) ferðaðist virkini imillum, serligan áhuga hevði tað verið at fingið út-bygt hetta samarbeiðið, nú vissa er fingin fyri, at T.I. í framtíðini vil laga undirvising-arhátitin eftir, og við serliga føroyska samfelagsstrukturi-num í huga.

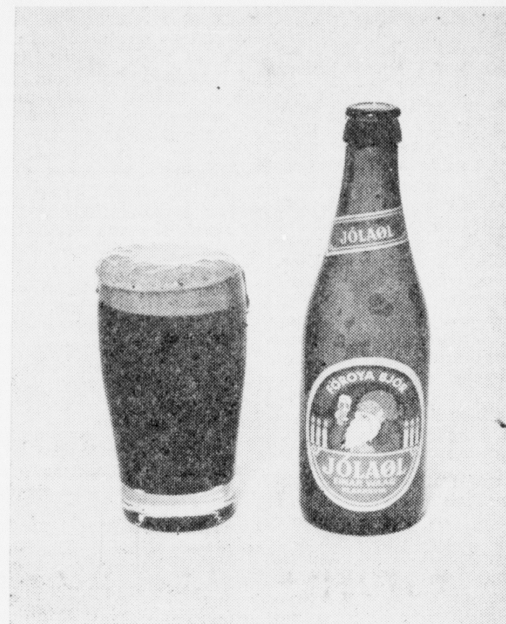
Ein kann konkludera soleiðis:

Hetta, at skipabyggingaríndað-urin nú er komín hartil, at hann møguliga er á veg inni eitt momentant figgarligt ofo-ri, soleiðis sum tað kettliga kundi skiljast av røðum K.J. Mohr's og H. Djurhuus frá lögtingsins palli undir viðgerð-ini av figgarlógini, so er hetta úttan íva tað hepnasta ið henda kundi, og úttan íva skjótasti vegurin útúr ofori-num, og inni eina fasu har hesin táttur av vinnu okkara kemur inni eina tryggja legu, komandi øllum við tilknyti til hesa vinnu tilgöðar, tað verið seg fyri Pidda sum Pól, fyri landi og stovnar sum heild, og fyrst og fremst fyri teir sum í vinnu eru hjá hesum virkjum, tí eitt er givið, at kanska óvissna ið higartil hev-ur rátt, ella nettup tann stöðuga vitanin um hetta held-ur ótrygga arbeiðsstaði, har ein neyvan hevur vítað um ein er keyptur ella seldur, hevur sín stóra part av grund-ini til tímatalið, sum liggur í hægri lagi fyri hvørt skipi, sjálvt um tað álikavæl er eitt ívamál um tað brúka tíma-tali er ov nógv tá talan hevur verið um stöðuga bygging av prototypum.

Stundin er ikki komín til at drýpa høvir í skomm og vónloysi, stundin er komín til eina nývurdering og til eina skjótt gjøgnumfördá ekonóm-iska rekonstruktión, við teim fylgjum, um ein partur av tí her umrødda verður havt í huga kann fora fram til eina vend, har tryggileiki og tíð til gjølliga planleggjan fram imóti málsetningi virkisins, og ikki sum nú har leiðsla, skrivstovu- og teknikkarastabur virkisins nýta 80 pst. av tíðini til meira og minni lagnubestemmaðar, til meira og minni hasardarø-ðar loysnir av smærri likviditets kreppum, meðan hin staburin

Føroya Bjór

JÓLAØL

Bryggjað eftir gomlum uppskriftum av besta tilfari.

Vilja tygum hava gott jólaøl bið um FØROYA BJØR.

biðar eftir improviseraðum tek-niskum loysningum.

Stundin er komín til, at virkisleiðslurnar á teim virkj-um har ið grundarlagið er hampuliga væl gjøgnumhugað og samfelagsrelevant og har virkini eisini á tí hondverks-messuga økinum fungerar hampuliga væl, at virkisleiðsl-urnar á hesum virkjum nú siga, nú kann tað verða nog-mikið, nú vil ein burtúrur til dynamikki, ið leysliga mett hevur rotur í einum leiðsl-formi, ið kann kallast mana-gement by crises. Dynamikk-urin her er, at ein spruketur týðningarmiklar avgerðir undir »hastisakir«, og tekur stöðu til konkretar spurningar undir trýsti. Ein leiðsluformur har mán samantikíð um henda form kann siga, at virkis-leiðslan reagerar uppá lagnuna og ikki sjálv avgerð lagnu virkisins.

Mentalitetsbroytan

Tíðin er eisini komín til m.a. at pilka eitt sindur við dygd-ina, sum er alt ov göð í mun til t. d. norska framleiðslu.

Við tí vend sum nú er íkom-in, so er avgjört neyðugt hjá øllum ið starvast innan hesa grein, at skilt eigur at vera imilium neyðturvuliga dygd og tað sum ein kann kallað yvir-drivna dygd.

Hetta er eitt slag um tímar, hetta er ikki ein spurningur um at fara í grövina við postu latinum: »hann stóð fyri øll-um tí, ið hevði við gott hand-verk at gera«.

Við nýggja tilfarinum, ið nú verður bygt úr, er laga manni at biðga skipabyggjarar eftir heilt stuttari tíð.

Og tað er við nýggjum huga, nýggjum hugsunnarhátiti og nýggjum málsetningi at hildi eigur at vera fram, fyri at ta-ka lut í slagnum um tímar.

Tað er í heila tikið so nógvir spurningar, ið tað er torvur á at fáa fram í ljósið, eitt nú: er tað rætt at repara-tiónirnar vanliga geva tað ið hildið verður, ella óvugt, hvat kosta reparatiónirnar nýbyg-ingararbeiðinum. Hvussu hevði rotnskapurin seð út, um ein postur kom við, sum t. d. kann kallast, »tikið fólk frá nýbygningarsarbeiði til repara-tiónsarbeiði«, »mist dagatal á kr. ? í dagbótum«, og hartil renommé o. s. fr.

Er tað í heila tikið mögu-ligt, hetta at reparera og at gera úr nýggjum isenn. Eiga ikki heldur at verða gingnar aðrar leiðir har virðini speci-aliserað seg á hvør sínum øki?

November 1971.

John Smith.